

Nr 30.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till understöd åt jorddelningsväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 208 och 210) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m., Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar samt Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar beräkna förslagsanslag av resp. 225 000, 100 000 och 50 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 3 mars 1950 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 104, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag ånyo upptagit nämnda anslagsfrågor och därvid hemställt, att riksdagen måtte *dels* godkänna i propositionen angivna grunder för ny lantmäteritaxa och nya bestämmelser om statsbidrag till kostnader för lantmäteriförrättningar m. m., *dels ock* under ifrågavarande anslag å riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa resp. 250 000, 100 000 och 50 000 kronor.

I samband med sistnämnda proposition har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 410 av herrar *Bergh* och *Velander* samt II: 499 av herr *Östlund m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen vid behandlingen av grunderna för ny lantmäteritaxa måtte besluta att, i avbidan på beslut angående förenklingar i förrättningsförfarandet, någon höjning utöver de år 1947 fastställda taxorna icke må ske.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till framställningen i motionerna.

Genom beslut den 30 juni 1947 anbefalldes Kungl. Maj:t lantmäteristyrelsen att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ny lantmäteritaxa. Med anledning härav har styrelsen den 31 oktober 1949 avgivit förslag i ämnet. Vidare har styrelsen i skrivelse sistnämnda dag framlagt förslag rörande *dels* ändring av reglerna för statsbidrag till förrättningskostnader, *dels ock* medelsanvisning för budgetåret 1950/51 under förut berörda anslag.

Over styrelsens förslag ha åtskilliga myndigheter och sammanslutningar yttrat sig.

A. Ny lantmäteritaxa.

Gällande bestämmelser.

Bestämmelser om ersättning till statsverket för åtgärder, som verkställas av *lantmäteriets distriktsorganisation*, återfinnas i lantmäteritaxan den 25 november 1927 (nr 416, ändrad genom nr 504/1932, nr 60/1936, nr 914/1939 och nr 667/1940) samt i kungörelsen den 19 december 1947 (nr 956, ändrad genom nr 297/1948 och nr 363/1949) med provisoriska bestämmelser om ersättning till statsverket för förrättning eller uppdrag, som utföres av lantmäteriets distriktsorganisation. Vid sidan härav finnas för vissa städer och samhällen å landet särskilda av Kungl. Maj:t fastställda s. k. samhällstaxor. Dessa taxor äro tillämpliga även i fråga om åtgärder, som verkställas av lantmäteriets distriktsorganisation. Vidare äro stämpelförordningen samt förordningen om expeditionslösen formellt tillämpliga å lantmäteriets distriktsorganisation, ehuru de på grund av olika undantagsbestämmelser sakna större praktisk betydelse.

I fråga om den debitering för utfört arbete, som verkställas hos *lantmäteristyrelsen* och *länslantmäterikontoren*, gälla icke lantmäteritaxan och de provisoriska taxeföreskrifterna utan endast stämpelförordningen. Denna innehåller regler om ersättning för bl. a. avskrifter och kartkopior men däremot icke för t. ex. mindre utredningsuppdrag. Länskontoren sakna således för närvarande möjligheter att för statsverkets räkning direkt uttaga ersättning för utredningsuppdrag.

Ersättning enligt 1927 års taxa kan utgå efter detaljarvode eller dagarvode samt i vissa fall efter överenskommelse. Utmärkande för detaljarvodena kan sägas vara att varje moment i förrättningsförfarandet ersättes med visst bestämt belopp, som beräknas på grundval av faktiska omständigheter, såsom t. ex. antal inmätta punkter, avmätt areal etc.

1947 års provisoriska taxeföreskrifter föranleddes av omorganisationen av lantmäteriväsendet. Denna omorganisation innebar, att de ersättningar, som tidigare tillkommit de enskilda förrättningsmännen, skola tillfalla statsverket. De provisoriska taxeföreskrifterna innehålla föreskrift härom. Vidare har genom dessa föreskrifter skett en jämkning av taxesatserna genom en höjning av dels dagarvodesbeloppen, dels ersättningarna för s. k. enhetsavstyckningar och dels övriga ersättningsbelopp med generellt 25 procent. Denna höjning av ersättningen för lantmäteriarbeten är den första egentliga höjningen efter år 1920. Bortsett från nämnda höjning samt från vissa specialbestämmelser hänvisa de provisoriska taxeföreskrifterna i fråga om tarifferna till 1927 års taxa. De år 1947 meddelade taxeföreskrifterna äro avsedda att vara ett provisorium såväl i fråga om formell och teknisk konstruktion som i fråga om taxenivån.

Beträffande den närmare innebörden av bestämmelserna torde få hänvisas till den redogörelse därför, som kommer att lämnas i samband med behandlingen av lantmäteristyrelsens förslag.

Förslaget.

Taxans tillämpningsområde. I sitt förslag upptager lantmäteristyrelsen först frågan om den nya taxans tillämpningsområde. Härvid behandlar styrelsen tre olika spörsmål, nämligen taxans regionala giltighet, dess tillämpning å länslantmäterikontoren och lantmäteristyrelsen samt dess tillämpning utanför lantmäteriorganisationen.

I fråga om taxans regionala giltighet går förslaget ut på att samhällstaxorna icke böra gälla beträffande åtgärder, som verkställas av lantmäteriet. I stället bör den allmänna lantmäteritaxan tillämpas även då lantmäteriorganisationen utför arbeten i sådana samhällen, för vilka särskilda samhällstaxor fastställts. Däremot får det enligt styrelsen anses som en i viss mån enskild kommunal angelägenhet, om de särskilda städerna och samhällena vilja tillämpa lägre ersättningsgrunder för åtgärder, som verkställas av deras eget mätningstväsande.

Enligt förslaget skall taxan vara tillämplig även å arbete, som utföres av lantmäteristyrelsen och länslantmäterikontoren.

Enligt gällande bestämmelser skall 1927 års lantmäteritaxa tillämpas, då förrättning enligt lagen om enskilda vägar handlägges av förrättningsman utanför lantmäteriets distriktsorganisation (s. k. särskild vägförrättningsman). De provisoriska taxeföreskrifterna gälla alltså icke i detta fall. Utöver nyssnämnda ersättning, som skall erläggas av sakägare, utgår till särskild vägförrättningsman ersättning av statsmedel för rese- och traktamentskostnader ävensom visst statsbidrag. Detta bidrag är för närvarande fastställt till 75 procent av ersättningen enligt 1927 års taxa.

Förslaget innebär, att 1927 års lantmäteritaxa skall helt upphävas och att den nya taxan i tillämpliga delar skall gälla även beträffande vägförrättningsmännen. Den nya taxan kan emellertid icke i sin helhet bliva tillämplig å dessa. I vissa fall erfordras särskilda regler. Med hänsyn härtill föreslås, att en särskild kungörelse skall utfärdas rörande ersättning till vägförrättningsman för förrättning enligt 2 kap. lagen om enskilda vägar.

Enligt det förslag till sådan kungörelse, som styrelsen upprättat, skall ersättning av sakägarna till förrättningsmannen utgå med samma belopp, som enligt lantmäteritaxan skulle ha tillkommit statsverket, därest förrättningen utförts av befattningshavare tillhörande lantmäteriväsendet. Då ersättningen — i enlighet med vad i det följande skall angivas — skall utgå såsom tid ersättning, skall densamma per timme utgöra för förrättningsmannen sex kronor, för tekniskt biträde, anställt hos förrättningsmannen, fyra kronor samt för annat hos förrättningsmannen anställt biträde två kronor. Styrelsens förslag förutsätter emellertid att här avsedd förrättningsman skall — förutom nyssnämnda ersättning av sakägarna — erhålla gottgörelse av statsverket för rese- och traktamentskostnader. Däremot skall enligt förslaget det tilläggsbidrag, som nu utgår med viss procent av ersättningen enligt 1927 års taxa, bortfalla.

De nya bestämmelserna om ersättning till särskilda vägförrättningsmän

böra enligt styrelsen tillämpas i fråga om förrättningar, som påbörjas efter den 30 juni 1950. För dessförinnan påbörjade förrättningar böra däremot nu gällande bestämmelser tillämpas, även i den mån förrättningsåtgärder utföras efter nyssnämnda dag.

Lantmäteriets självkostnader. Lantmäteristyrelsen framhåller, att det för en diskussion av tarifferna i den nya taxan, oavsett om man utgår från att lantmäteriets verksamhet skall vara subventionerad eller ej, erfordras en åtminstone ungefärlig uppfattning av lantmäteriets självkostnader och den taxenivå, som svarar mot dessa (självkostnadsnivån). Styrelsen har därför verkställt vissa beräkningar av nämnda kostnader. Till grund för beräkningarna ha legat tidsstudieuppgifter, vilka styrelsen insamlat såsom underlag för den nya lantmäteritaxan, främst månatliga sammandrag av arbetsjournaler avseende arbetstidens omfattning under månaden samt dess fördelning på olika grupper av åtgärder. Sammandragen avse i huvudsak tiden april 1948—mars 1949 och härröra från 17 lantmäteridistrikt i olika delar av landet. Beträffande beräkningarna upplyser styrelsen, att meningen varit att utföra dessa så att resultaten så vitt möjligt bliva jämförbara med resultaten av självkostnadsberäkningarna inom enskilda företag. Sålunda ha i princip medtagits alla de kostnadsposter, som ett enskilt företag måste vidkännas. Vidare grunda sig beräkningarna på antagande om en oförändrad kostnadsnivå. Slutligen äro beräkningarna gjorda dels med avseende å förhållandena under den tidsperiod som nyssnämnda tidsstudieuppgifter omfatta, alltså april 1948—mars 1949 (alternativ I), dels med avseende å uppskattade förhållanden vid full utbyggnad av den beslutade organisationen av lantmäteriet (alternativ II).

Med nämnda utgångspunkter kommer lantmäteristyrelsen fram till en årskostnad för lantmäteriet av 13 367 000 kronor enligt alternativ I och 15 168 000 kronor enligt alternativ II. Enligt styrelsen böra emellertid självkostnaderna uttryckas såsom kostnad per effektiv eller kostnadsbärande arbetstimme för olika personalgrupper. Resultatet av en på detta sätt verkställd beräkning återgives av styrelsen i följande uppställning.

	A l t e r n a t i v	
	I. (under tidsstudie- perioden)	II. (vid full utbyggnad)
lantmätare	15: 31 kr/t.	14: 94 kr/t.
tekniker	7: 50 >	8: 39 >
kontorsbiträde	5: 01 >	5: 13 >

I anslutning till uppställningen anmärker styrelsen, att de angivna värdena erhållits under förutsättning att kostnaderna för rådfrågning direkt påföras statsverket. Om även dessa kostnader fördelas erhållas cirka 10 procent högre värden. Vidare äro kostnaderna för restid i sin helhet fördelade på den effektiva arbetstiden.

Subventionering och relativ taxenivå. Lantmäteristyrelsen övergår härefter till frågorna om subventionering och relativ taxenivå.

Tidigare subventionering. Innan lantmäteristyrelsen ingår närmare på frågan om subventionsgrad och taxenivå i den nya lantmäteritaxan, återger styrelsen vissa beräkningar rörande storleksordningen och utvecklingen i stort av den statliga subventioneringen av lantmäteriets förvaltningsverksamhet. Styrelsen framhåller, att kännedom härom är av intresse, då valet av subventionsgrad och taxenivå måste bli en ren bedömningsfråga. För tiden före 1947 års omorganisation ha beräkningarna givit följande resultat.

Tidsperiod	Genomsnittlig procentuell subvention under tidsperioden
1909—1919	27
1921—1929/30	57
1930/31—1939/40	56
1940/41—1946/47	56

I anslutning till tabellen anför styrelsen, att det givetvis varit omöjligt att göra en fullt invändningsfri beräkning av subventionens storlek. Vidare framhålles, att i subventionen ingå de direkta statsbidragen till förrättningskostnader med i genomsnitt 5 å 6 procent eller i runt tal en tiondel av den totala subventioneringen.

Beträffande tiden efter omorganisationen har lantmäteristyrelsen gjort en jämförelse mellan dagarvodena enligt den provisoriska taxan och självkostnaderna för sju arbetstimmar. Det må framhållas, att i nämnda taxa finnas två taxenivåer, taxa A och taxa B. Den förra är relativt starkt subventionerad, medan den senare är avsedd att ligga närmare de verkliga självkostnaderna. Även här framhåller styrelsen svårigheten att bedöma den genomsnittliga relativa subventioneringsgraden, enär denna i hög grad varierar för olika åtgärder. Nämnda jämförelse visar följande procentuella subventionering.

Befattningshavare	Subventionsprocent	
	Taxa A	Taxa B
Lantmätare	82	45
Mätningstekniker	70	20
Kontorsbiträde	66	43
Medeltal (vägt)	75	37

Lantmäteristyrelsen påpekar till slut, att sistnämnda siffror antyda, att statsverkets andel i lantmäteriets totala kostnader stigit avsevärt trots den höjning av taxesatserna, som skedde i och med omorganisationen.

Taxenivå. Lantmäteristyrelsen anser att två olika taxenivåer böra finnas även i fortsättningen. Detta innebär emellertid icke att alla i taxan förekommande tariffer nödvändigtvis skola vara stelt fixerade vid dessa två nivåer, utan en ytterligare detaljdifferentiering kan ifrågasättas.

Utgångspunkten för fixeringen av den högre nivån bör enligt styrelsen vara att denna nivå i princip skall ligga i närheten av statsverkets själv-

kostnader. På anförda skäl föreslår styrelsen, att den högre taxenivån skall fixeras till ungefär 80 procent av självkostnaderna. I anslutning härtill och till den tidigare genomsnittliga subventioneringen anser styrelsen den lägre taxenivån böra bestämmas till omkring 40 procent av samma kostnader.

Lantmäteristyrelsen föreslår vidare, att ersättningen i kronor per timme skall utgå med följande belopp.

	Taxa A	Taxa B
för lantmätare	6	12
» tekniker	4	8
» kontorsbiträden m. fl.	2	4

Om dessa taxenivåer införas blir, uttalar lantmäteristyrelsen, den totala genomsnittliga subventioneringen för hela lantmäteriet, inklusive subvention genom kostnadsfri rådgivning m. m., cirka 60 procent. Härtill kommer emellertid subventioneringen genom direkta statsbidrag till behövande saksägare.

Differentiering av taxenivån. Lantmäteristyrelsen framhåller här, att det föreslagna fastställandet av en högre och en lägre taxenivå innebär en första differentiering av subventioneringen. Härvid bör enligt styrelsen den nuvarande fördelningen av förrättningar och uppdrag på taxa A och taxa B i huvudsak bibehållas. Denna innebär att, förutom vissa särskilt angivna uppdrag, flertalet s. k. legala förrättningar skola ersättas enligt den lägre tariffen. Till skillnad från nuvarande bestämmelser hänföras emellertid i förslaget även förrättningar enligt fastighetsbildningslagen och i samband därmed också uppdrag att verkställa tomtindelning generellt till den lägre taxenivån.

I detta sammanhang påpekar lantmäteristyrelsen vidare, att ytterligare några former av differentierad subvention förekomma för närvarande. Bland dessa nämnas statsbidragen till förrättningskostnader — vilken fråga dock behandlas för sig i ett senare avsnitt — de särskilda s. k. samhällstaxorna samt lantmäteristyrelsens möjlighet att nedsätta ersättningsbelopp enligt den provisoriska taxan.

Beträffande de särskilda samhällstaxorna anför styrelsen att dessa representera en differentiering på grundval av den administrativa indelningen. Denna synes dock numera icke nöjaktigt sammanfalla med gränserna för intensivare markanvändning och högre markvärden. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att en eventuell differentiering efter de värden, som beröras av förrättningen, i stället bör ske genom att sakersättningarna för de förrättningstyper, vilka sammanhänga med tätbebyggelse, beräknas efter en något högre taxenivå än ersättningen för legala förrättningar i övrigt. Styrelsens taxeförslag bygger på en differentiering efter denna linje.

Vad härefter angår den möjlighet till nedsättning i de enskilda fallen, som för närvarande finnes, är denna begränsad till de fall, då taxa B är tillämplig och förrättningen är av större allmän betydelse. Enligt lant-

mäteristytelsen har det emellertid i praktiken visat sig att denna nedsättningsmöjlighet icke är tillräcklig för att möjliggöra en rättvis debitering i särskilda fall. Med hänsyn bland annat till det sätt, på vilket den nya taxan konstruerats — den bygger främst på sakersättningar, vilka äro oberoende av rådande lokala förhållanden — finner styrelsen det än mer angeläget att tillräckliga jämningsmöjligheter medgivas vid tillämpning av denna taxa. Styrelsen upptager därför i sitt förslag väsentligt ökade möjligheter till nedsättning av ersättningsbeloppen. Nedsättning förutsättes vidare kunna ske oberoende av om taxa A eller taxa B är tillämplig.

Ersättningarna enligt förslaget jämfört med tidigare taxa. Såsom redan förut antytts innebär lantmäteristytelsens förslag att, bortsett från utgående statsbidrag, cirka 60 procent av kostnaderna för lantmäteriets förrättningsverksamhet skola stanna på statsverket. Då motsvarande andel före omorganisationen torde ha varit cirka 50 procent, innebär förslaget således en ökad statlig subventionering. Trots detta medför förslaget även betydande höjningar av de arvoden sakägarna ha att erlægga. För att belysa förhållandena i detta avseende har styrelsen verkställt en jämförelse mellan ersättningarna för ett antal förrättningar enligt den provisoriska lantmäteritaxan och enligt de förslagna tarifferna. Provdebiteringarna ha verkställts å 12 länslantmäterikontor. Resultatet av undersökningen redovisas i följande tabell, däri även angives — förutom antalet provräknade förrättningar — den genomsnittliga taxenivån för respektive förrättningsgrupper.

Ersättningar enligt föreslagna tariffer i procent av ersättningarna enligt provisoriska taxan för provdebiterade förrättningar samt i procent av självkostnaderna enligt tidsstudiematerialet.

Medeltal för hela riket.

Förrättningar	Antal provdebiterade förrättningar	Ersättning enligt föreslagna taxa i procent av	
		prov. lantmäteritaxan	Självkostnader enligt tidsstudier
Avstyckning, nymätning, 1·5— 15 ha	69	157	} 39
» , , , 15—100 »	63	149	
» , , , över 100 »	40	115	
» , , , kopiering (ev. delvis nymätning).....	71	175	
Inlösningsförrättningar.....	67	146	43
Gränsbestämningar, utst. gräns < 1 km.	63	138	36
» , , , » > 1 km.	63	156	34
Ägoutbyten under 1·0 ha	69	151	37
» , , , över 1·0 ha	51	149	39
Laga skiften, areal under 2·0 ha.....	43	173	} 33
» , , , 2·0— 15 »	62	165	
» , , , 15—100 »	63	144	
» , , , över 100 »	47	121	
Vägförbättringar, mindre än 10 delägare	45	151	} 40
» , , , mer än 10 delägare.....	52	163	

Huvudprinciperna för taxans tekniska konstruktion.

I den nuvarande lantmäteritaxan förekomma tre principiellt skilda ersättningsgrunder, nämligen tidersättning, sakersättning och ersättning efter överenskommelse. Även förslaget till den nya taxan bygger på dessa debiteringssätt.

Fördelarna med sakersättningarna anser lantmäteristyrelsen vara så stora, att detta sätt för bestämmande av arvodet bör användas i största möjliga utsträckning. Styrelsen föreslår också dylika ersättningar för flertalet mera vanliga förrättningar och uppdrag. För rena utredningsuppdrag bör dock sakersättning icke komma i fråga.

Möjligheten att träffa överenskommelse äger enligt styrelsen sin största betydelse i fråga om grundkartarbeten och planarbeten. Men även i flera andra fall är denna ersättningsgrund av värde, bland annat då konkurrens med enskilda företag kan ifrågakomma. Saktarifferna kunna nämligen icke alltid täcka de situationer, som uppstå, och äro dessutom alltför stela för att passa in i en konkurrenssituation. Då det synes omöjligt att på förhand förutse och närmare avgränsa alla ifrågakommande fall förordas i förslaget, att överenskommelse skall kunna träffas i alla de fall där den högre taxenivån är tillämplig.

Finnes icke någon sakersättning för viss förrättning och har särskild överenskommelse om ersättning icke träffats skall slutligen enligt förslaget tidersättning användas.

I de provisoriska taxeföreskrifterna finnes en regel som innebär, att ersättningen i sin helhet må utgå efter den använda tiden om sakersättning blir avsevärt lägre än debitering efter tidsåtgång. Denna regel finner lantmäteristyrelsen medföra praktiska olägenheter och vara av ringa ekonomisk betydelse för statsverket. På grund härav upptager förslaget icke någon motsvarighet till ifrågavarande bestämmelse. Någon alternativ användning av sakersättning och tidersättning föreslås sålunda ej.

Med hänsyn till att den nya taxan enligt förslaget skall konstrueras efter enkla och schematiska debiteringsregler bliva vissa spärr- och jämningsregler erforderliga för att undvika följdverkningar, som kunna te sig orättvisa för enstaka sakägare.

Inkomstberäkning. Lantmäteristyrelsen beräknar, att vid tillämpning av den nya taxan statsverkets framtida inkomster vid lantmäteriväsendet skola komma att uppgå till cirka 5,5 miljoner kronor per år vid full utbyggnad. Samtidigt framhålles, att beräkningen givetvis måste lida av betydande osäkerhet. Vidare kunna inkomsterna under de första åren väntas bliva lägre med hänsyn till att enligt förslaget äldre bestämmelser skola tillämpas å förrättningar, som påbörjats innan den nya taxan trätt i kraft.

Som jämförelse med nyssnämnda inkomstberäkning nämnes, att inkomsterna vid lantmäteriets distriktsorganisation under budgetåret 1948/49 utgjorde 2,8 miljoner kronor och för innevarande budgetår beräknas kom-

ma att uppgå till 3,7 miljoner kronor. Den provisoriska taxan beräknas av lantmäteristyrelsen på lång sikt motsvara en inkomst av cirka 4 miljoner kronor per år.

Speciella frågor. Under denna rubrik berör lantmäteristyrelsen vissa spörsmål rörande sakägares skyldigheter samt frågan om räkning, uppbörd och klander m. m.

Sålunda föreslås, att sakägares skyldighet att tillhandahålla fortskaffningsmedel mellan särskilda förrättningsställen skall upphöra ävensom att bestämmelsen, att sakägare, som föranlett att förrättning inställts eller uppskjutits, skall ersätta av förrättningen föranledda rese- och traktementskostnader, skall upphävas.

De regler om räkning, uppbörd och klander m. m., som finnas i provisoriska lantmäteritaxan, böra enligt lantmäteristyrelsen utan större sakliga ändringar överföras till den nya taxan. Vissa detaljändringar, vilka huvudsakligen äsyfta kamerala förenklingar, föreslås dock.

Till sist må här beröras frågan om avskrivning av ersättning enligt lantmäteritaxan. I detta hänseende föreslås att lantmäteristyrelsen, om det vid utmätning befinnes, att den betalningsskyldige saknar utmättningsbara tillgångar, skall äga avskriva fordringen, såvida det icke finnes utsikt att utfå beloppet. Vidare förordas, att avskrivning även i övrigt skall få ske, då den betalningsskyldige icke kunnat anträffas å uppgiven vistelseort eller då kostnaderna för utmätning beräknas väsentligt överstiga ersättningsbeloppet.

Yttranden.

De myndigheter och sammanslutningar, som yttrat sig över förslaget, ha i stort sett tillstyrkt detsamma eller lämnat det utan erinran. I flertalet yttranden framställas emellertid erinringar i vissa avseenden. Frånsett detalj-spörsmål gälla erinringarna huvudsakligen frågorna om den föreslagna taxans regionala giltighet samt subventioneringens storlek och därmed sammanhängande spörsmål.

Beträffande det närmare innehållet i yttrandena torde utskottet få hänvisa till den redogörelse därför, som lämnats å s. 17—21 i propositionen.

B. Nya regler för statsbidrag till förrättningskostnader.

Gällande bestämmelser.

Lantmäteristyrelsens förslag berör de bestämmelser, som gälla rörande statsbidrag till kostnader för förrättningar enligt jorddelningslagen, fastighetsbildningslagen och lagen om enskilda vägar. Dessa bestämmelser återfinnas i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 295) angående villkor för erhåll-

lande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet (ändrad genom nr 83/1935, nr 256/1939, nr 327/1941, nr 955/1947, nr 508/1948 samt nr 189/1949), kungörelsen den 6 maj 1949 (nr 190) om statsbidrag i vissa fall till förrättningar enligt 6 kap. lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad, samt kungörelsen den 22 december 1939 (nr 912) angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättning enligt lagen den 3 september 1939 om enskilda vägar.

I detta sammanhang må vidare erinras om att kungörelserna nr 295/1928 och nr 190/1949 även innehålla bestämmelser om villkoren för att erhålla statsbidrag i vissa fall till kostnaderna för utflyttning, väganläggning och odling. Någon ändring av dessa bidragsbestämmelser föreslås icke nu. Lantmäteristyrelsen upplyser emellertid att arbetet med fortsatt översyn av bestämmelserna i fråga pågår inom styrelsen.

Förslaget.

Lantmäteristyrelsens förslag bygger på den förutsättningen, att den ifrågasatta nya lantmäteritaxan skall antagas. Förslaget innebär en revision av de nu gällande bestämmelserna om statsbidrag till förrättningskostnader samt en samordning av de reviderade bestämmelserna till endast en kungörelse.

Statsbidragsreglernas tillämpningsområde. Lantmäteristyrelsen framhåller inledningsvis, att de senare årens utveckling kraftigt bidragit till att utjämna skillnaden mellan stad och land. Detta har till följd att de för städerna typiska förvaltningsformerna nu även kunna förekomma på landsbygden och omvänt.

Härefter erinrar styrelsen om att den utgått från att den nya lantmäteritaxan skall — oberoende av den administrativa indelningen — tillämpas generellt över hela landet för alla åtgärder, som utföras av lantmäteriet. Enligt styrelsen är det emellertid ur sakägarnas synpunkt icke tillräckligt att samma taxebestämmelser tillämpas. Jämställdhet uppnås först om de dessutom ha samma möjligheter att erhålla statsbidrag till förrättningskostnaderna. Styrelsen föreslår därför, att statsbidrag generellt skall kunna utgå till alla förrättningar enligt fastighetsbildningslagen med undantag av förrättning för upprättande av registerkarta enligt 7 kapitlet sagda lag. Sistnämnda slag av förrättningar skola bekostas av vederbörande samhälle i de fall, då statsverket icke svarar för hela kostnaden.

Lantmäteristyrelsen uttalar härefter, att det icke synes tillfredsställande om sakägare, som begagnar sig av det statliga lantmäteriet, skall kunna erhålla statsbidrag till förrättningskostnaderna, medan en annan sakägare, som är hänvisad till samhällets mättningsorgan, skall vara avstängd från sådant bidrag. Villkoren för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt fastighetsbildningslagen böra därför enligt styrelsens uppfattning göras oberoende av om förrättningen utförts av lantmäteriet eller av kom-

munalt anställd mätningsman. I detta sammanhang erinrar styrelsen även om att statsbidrag till kostnaderna för förrättning enligt lagen om enskilda vägar utgår oberoende av om förrättningen handlagts av statsanställd lantmätare eller av enskild s. k. vägförrättningsman.

För närvarande utgår statsbidrag till kostnaderna för sammanläggning av fastigheter å landet endast då sammanläggningen äger rum i samband med avstyckning. Då detta institut är ett enkelt och ofta anlitat medel att förbättra fastighetsindelningen och numera kommit till ökad användning, bland annat i verksamheten för jordbrukets rationalisering, finner lantmäteristyrelsen nyssnämnda begränsning av bidragsmöjligheterna otillfredsställande. Styrelsen föreslår därför, att bidragsreglerna skola utvidgas till att omfatta även fristående sammanläggning samt sammanläggning i kombination med annan förrättning enligt jorddelningslagen än avstyckning.

Bidragsprocenten. De nu gällande statsbidragsreglerna förete ganska varierande regler för högsta utgående bidragsprocent. Sålunda utgår bidrag till förrättningskostnaderna vid avstyckning enligt jorddelningslagen med högst 75 procent, vid övriga förrättningar enligt samma lag med undantag av förrättningar enligt 20 kapitlet 5 och 10 §§ med högst 60 procent samt vid förrättningar enligt lagen om enskilda vägar med belopp motsvarande högst hela förrättningskostnaden. Enligt lantmäteristyrelsen kunna flera knappast anföras några sakliga skäl till stöd för differentierade bidragsprocenter. Praktiska skäl tala även för en enhetlig högsta bidragsprocent för alla de förrättningar, varom nu är fråga. Styrelsen förordar för sin del, att maximibidraget bestämmes till högst 75 procent av förrättningskostnaderna, eller samma bidragsprocent, som nu gäller vid avstyckningsförrättningar — lantmäteriets största förrättningsgrupp — och sammanläggningar i samband med avstyckningar. Detta innebär en förbättring av villkoren beträffande övriga bidragsberättigade förrättningar enligt jorddelningslagen samt beträffande förrättningar enligt fastighetsbildningslagen. För förrättningar enligt lagen om enskilda vägar medför däremot den nya bidragsprocenten en försämring av villkoren.

Kostnader till vilka bidrag må utgå. Här föreslår lantmäteristyrelsen endast ett par mindre ändringar.

Sålunda hemställer styrelsen, att den nuvarande möjligheten vid sammanläggning i samband med avstyckning att erhålla bidrag till kostnaderna för stämpelavgift och lösen för bevis om vilande lagfart och bevis angående förordnande om sammanläggning skall slopas. Likaså böra nu gällande bestämmelser om bidrag i vissa fall till kostnaderna för biträde av gode män kunna utgå.

Villkoren för statsbidrag. Enligt gällande bestämmelser må bidrag till avstyckningsförrättning endast utgå, om förrättningen avser att bilda familj jordbruk, stödjordbruk eller bostadsegnahem åt sökanden samt till vägförrättning, om berörda fastigheter nyttjas som småbruk eller eget hem. Vissa

av de nuvarande bestämmelserna uppställa dessutom särskilda jordpolitiska krav eller målsättningar.

Lantmäteristyrelsen anser, att statsbidragen till förrättningskostnader böra utgå huvudsakligen med hänsyn till sökandens person och ekonomiska ställning. Frågan om förrättningen behövs eller om åtgärden är lämplig ur jordpolitisk eller planpolitisk synpunkt prövas vid förrättningen. Under senare år ha stödformerna på det jordbrukspolitiska och bostadssociala området kraftigt utbyggt. Enligt styrelsen finns det därför icke längre någon anledning att genom statsbidrag till förrättningskostnader uppmuntra tillkomsten av exempelvis vissa typer av fastigheter. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att bestämmelser, som innehålla jordpolitiska och liknande krav, skola utgå.

Yttranden.

De flesta remissinstanserna tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag eller lämna detsamma utan erinran. Endast på ett par punkter göres någon anmärkning mot förslaget.

En närmare redogörelse för innehållet i yttrandena har lämnats å s. 25 i propositionen.

C. Anslagsfrågor.

Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.

Till understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar och Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar anvisades för budgetåret 1948/49 förslagsanslag å 200 000 respektive 25 000 kronor. Medelsåtgången under anslagen uppgick under samma budgetår till 125 034 respektive 11 255 kronor. För innevarande budgetår äro anslagen likaledes upptagna med 200 000 och 25 000 kronor (statsliggaren s. 849 och 850).

Lantmäteristyrelsen har hemställt att ifrågavarande båda anslag skola sammanföras till ett anslag, benämnt Undersöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m., samt att detta anslag skall uppföras med 250 000 kronor. I jämförelse med anslagsanvisningen för löpande budgetår innebär detta en ökning med 25 000 kronor.

Vidare har styrelsen hemställt, att anslagen till Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar och Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar skola upptagas med oförändrade belopp av 100 000 resp. 50 000 kronor.

Departementschefen.

»Frågan om en ny lantmäritaxa aktualiserades av den omorganisation av lantmäteriets distriktsorganisation, som beslöts vid 1947 års riksdag (prop. nr 210; r. skr. 388). Jag torde sålunda få erinra om att jag i nämnda proposition bland annat framhöll, att en betydande förenkling av taxebestämmelserna bleve möjlig efter omorganisationen. Vidare anförde jag, att en översyn beträffande storleken av ersättningssatserna, vilka i huvudsak varit oförändrade sedan år 1920, syntes motiverad. Gällande taxebestämmelser borde därför enligt min mening fullständigt omarbetas. Slutligen uttalade jag, att provisoriska taxebestämmelser syntes erforderliga för tiden intill dess en ny lantmäritaxa kunde träda i tillämpning. Sådana bestämmelser, innebärande i huvudsak en höjning av de dittillsvarande ersättningsbeloppen, ha också utfärdats i kungörelsen nr 956/1947.

Lantmäteristyrelsen har nu efter Kungl. Maj:ts uppdrag framlagt förslag till ny lantmäritaxa. Då nu gällande taxebestämmelser utfärdats efter riksdagens hörande, torde även den nya taxan böra underställas riksdagen. Det synes emellertid knappast erforderligt, att alla detaljer av förslaget prövas av riksdagen. Jag ämnar därför i det följande begränsa mig till huvudprinciperna i lantmäteristyrelsens taxeförslag samt vissa speciella frågor däri.

Förslaget utgår från att liksom hittills lantmäteriets förrättningsverksamhet skall subventioneras av statsmedel på så sätt att taxan sättes lägre än vad som erfordras för att täcka statsverkets kostnader för verksamheten. Härjämte avses att liksom hittills mindre bemedlade skola kunna erhålla särskilda statsbidrag till gäldande av taxeersättningen. Beträffande utformningen av förstnämnda subvention förordas, att den provisoriska taxans system med två taxenivåer, vilka skola gälla för olika grupper av förrättningar och uppdrag, skall bibehållas. Den lägre taxenivån (taxa A), liksom nu omfattande flertalet legala förrättningar, föreslås skola motsvara omkring 40 procent av självkostnaderna. Den högre taxenivån åter (taxa B), som skall tillämpas i flertalet övriga fall, anses böra sättas till omkring 80 procent av samma kostnader. I förhållande till 1927 års taxa innebär detta förslag en viss ökning av den statliga subventioneringen.

Även i fråga om ersättningsgrunderna föreslår lantmäteristyrelsen i princip samma anordning som nu gäller. Förslaget bygger sålunda på att ersättning skall utgå såsom sakersättning, tidersättning eller efter överenskommelse. Sakersättning anses böra komma till användning för flertalet mera vanliga förrättningar och uppdrag. Möjligheten att träffa överenskommelse om ersättning avses skola kunna användas, då den högre taxenivån är tillämplig. Enligt lantmäteristyrelsen är denna ersättningsform av värde i vissa fall, bland annat då konkurrens med enskilda företag kan ifrågakomma. Tarifferna för sakersättning äro i största möjliga utsträckning konstruerade såsom totaltariffer, medan gällande taxa i hu-

vudsak bygger på detaljarvoden. Tid ersättning är beräknad i kronor per timme och olika hög för olika grupper av tjänstemän. I jämförelse med nuvarande förhållanden innebära de nu föreslagna ersättningsgrunderna en icke obetydlig höjning av kostnaderna för sakägarna.

Det centrala problemet vid fastställandet av en ny lantmäteritaxa är enligt min uppfattning frågan om subventioneringen och därmed sammanhängande spörsmål. Med hänsyn till lantmäteriväsendets allmännyttiga karaktär anser jag, att man ej bör räkna med att inkomsterna av förrättningar skola giva full täckning för kostnaderna utan att en viss subvention bör ske från det allmännas sida. Behovet därav är emellertid självfallet mycket olika i olika fall. Hänsyn bör sålunda tagas till de olika förrättningsobjektens förmåga att själva bära kostnaderna samt till i vad mån förrättningar kunna anses särskilt angelägna ur det allmännas synpunkt. Bedömningen av storleken av den subvention, som i genomsnitt bör utgå, måste vidare alltid ytterst bliva en skälighetsfråga.

I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag att de förrättningar och uppdrag, som utföras av lantmäteriorganisationen, böra uppdelas i två kategorier och att olika taxenivåer böra fastställas för dessa. Jag kan likaledes biträda styrelsens åsikt, att den lägre taxenivån, vilken bland annat omfattar förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet — taxa A — bör sättas till omkring 40 procent av lantmäteriets självkostnader. För den högre taxenivån — taxa B — bör man däremot enligt min mening taga som riktpunkt, att densamma bör i stort sett motsvara sagda kostnader och sålunda icke innefatta någon egentlig subventionering. De förrättningar och uppdrag, som avses skola hänföras till taxa B, torde nämligen i allmänhet verkställas i städer och andra samhällen eller eljest där tätbebyggelse råder. I sådana orter torde markvärdet i regel vara så högt, att det icke kan anses oskäligt att de förrättningssökande få erlägga en ersättning, som täcker lantmäteriets självkostnader. Från vad nu sagts bör dock undantag kunna göras i fråga om vissa åtgärder som — oaktat de i taxehänseende hänförs till taxa B — äro ur allmän synpunkt särskilt betydelsefulla.

Vid bestämmandet av sakersättningarna böra givetvis i de enskilda fallen avvikelser kunna göras från de nu angivna genomsnittliga nivåerna. Beträffande de förrättningar, som avses skola gå in under taxa A, vill jag i detta sammanhang anmärka, att enligt min mening avgifterna böra hållas låga för sådana förrättningar, som äro av särskild betydelse för jordbrukets rationalisering. Även i övrigt torde man vid detaljutformningen böra eftersträva en viss differentiering med hänsyn till sådana faktorer som exempelvis värdet av förrättningsobjektet, det ekonomiska värdet av förrättningens genomförande samt förrättningens allmännytta över huvud taget.

Därest taxan utformas enligt nu angivna grunder, komma ersättningarna i flertalet fall att bliva ej oväsentligt högre än de ersättningar, som utgå enligt nu gällande provisoriska taxa. Subventionen torde emellertid det oaktat komma att bliva större än under tiden före omorganisationen. Det

bör vidare beaktas, att taxan, bortsett från den höjning med 25 procent, som vidtogs år 1947, varit i stort sett oförändrad sedan år 1920, medan markvärdena stigit betydligt under samma tid. Under sådana förhållanden synes den av mig nu förordade subventionsgraden innebära en skälig avvägning.

Mot lantmäteristyrelsens förslag i fråga om den nya taxans tillämpningsområde har jag intet att erinra. Jag anser sålunda bland annat att taxan bör tillämpas även vid förrättningar, som lantmäteriets distriktsorganisation utför inom orter, där s. k. samhällstaxor gälla. De betänkligheter däremot, som uttalats i vissa remissyttranden, torde med hänsyn till den ståndpunkt jag intagit i fråga om taxenivån icke behöva tillmätas någon avgörande betydelse. Likaså bör taxan tillämpas för arbete, som länslantmäterikontoren och lantmäteristyrelsen utföra. Vad angår taxans tillämpning utanför lantmäterioorganisationen har denna fråga betydelse speciellt för de särskilda vägförrättningsmännen. Jag vill då framhålla att förslaget, att den nya taxan skall tillämpas även å förrättningar som utföras av dessa, innebär en höjning av nu utgående ersättningsbelopp samt att ersättning för ifrågavarande förrättningar till största delen utgår såsom sakersättning och endast till en mindre del direkt i förhållande till använd tid. Det bör vidare beaktas, att ifrågavarande förrättningsmän enligt lantmäteristyrelsens förslag förutom gottgörelse enligt taxa A skulle erhålla särskild ersättning av statsmedel för rese- och traktamentskostnader. Enligt vad som uppgivits från lantmäteristyrelsen motsvara sistnämnda kostnader i genomsnitt omkring 13 procent av de totala självkostnaderna. Det är slutligen uppenbart att lantmäteriet — vilket måste arbeta med högre utbildad personal samt större och dyrbarare instrumentuppsättning — måste få högre självkostnader per arbetstimme än en organisation, som enbart är inriktad på de i allmänhet relativt enkla uppdrag, som vägförrättningarna utgöra. Jag finner det emellertid önskvärt att de ekonomiska konsekvenserna av lantmäteristyrelsens taxeförslag för ifrågavarande förrättningsmän skola undersökas. Då förslaget, såsom nyss nämnts, innebär en förbättring för dessa, torde hinder ej möta att detsamma tillämpas i avbidan på resultatet av sagda utredning.

Beträffande den nya taxans tekniska konstruktion kan jag i stort sett ansluta mig till lantmäteristyrelsens förslag. Ersättning bör sålunda utgå såsom sakersättning, tidersättning eller efter överenskommelse. Såsom styrelsen anfört torde huvudvikten bära läggas vid förstnämnda ersättningsform. I övrigt vill jag i detta sammanhang blott framhålla, att möjligheten att träffa överenskommelse om ersättning bör användas med återhållsamhet samt ej bör tillämpas på ett sätt som innebär ett frångående av principerna för taxan. Den bör sålunda enligt min mening icke användas i konkurrensyfte.

Vad lantmäteristyrelsen i övrigt föreslagit angående grunderna för den nya taxan föranleder ingen erinran från min sida. Vad särskilt angår frågan om rätt till avskrivning av ersättningsbelopp synes det av praktiska skäl vara av värde att styrelsen erhåller dylik befogenhet enligt i stort sett

de riktlinjer, som styrelsen föreslagit. Den omständigheten att den betalningsskyldige icke kunnat anträffas på uppgiven vistelseort, bör emellertid icke utgöra skäl för avskrivning annat än då det finnes anledning antaga, att kostnaderna för efterspanande icke skulle komma att stå i rimligt förhållande till ersättningsbeloppet.

Jag övergår härefter till lantmäteristyrelsens förslag till nya regler om bidrag till förrättningskostnader. Liksom styrelsen anser jag, att möjlighet till statsbidrag för sådana kostnader alljämt bör finnas. Det av styrelsen framlagda förslaget i ämnet synes i huvudsak kunna godtagas. Blott på ett par punkter föranleder detsamma någon erinran från min sida. Jag anser sålunda i motsats till lantmäteristyrelsen, att bland villkoren för statsbidrag böra bibehållas de bestämmelser som innehålla jordpolitiska och liknande krav. Nämda bestämmelser böra emellertid jämkas i den mån så erfordras för att bringa dem i överensstämmelse med de av riksdagen godkända allmänna riktlinjerna för jordbrukspolitiken. Bidrag bör ej heller utgå vid förrättningar enligt fastighetsbildningslagen i andra fall än de, där detta redan är medgivet. Vidare bör enligt min mening bidragets storlek icke ovillkorligen maximeras till 75 procent av förrättningskostnaderna. Såsom i ett par yttranden framhållits kunna kostnaderna för vägförrättning särskilt i Norrland i många fall bliva mycket betungande för sakägarna. Då så i särskilda fall finnes påkallat torde därför bidrag till kostnaderna för vägförrättning böra kunna utgå högst med belopp motsvarande hela förrättningskostnaden.

Vad slutligen angår anslagsfrågorna kan jag helt ansluta mig till vad lantmäteristyrelsen härutinnan hemställt. De nuvarande förslagsanslagen till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar och Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar torde sålunda från och med nästa budgetår böra sammanföras till ett förslagsanslag, benämnt Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m. Anslaget bör uppföras med 250 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 25 000 kronor. Ökningen är betingad av förslagen till lantmäteritaxa och nya bidragsregler.

Till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar och Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar torde böra anvisas oförändrade anslag å 100 000 respektive 50 000 kronor.

Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i enlighet med nu angivna grunder utfärda ny lantmäteritaxa och nya bestämmelser om statsbidrag till förrättningskostnader, ävensom att vidtaga de författningsändringar, vilka i anslutning härtill kunna bliva erforderliga. Härvid torde de möjligheter till ytterligare förenklingar, som kunna förefinnas, böra tillvaratagas. Erforderliga ändringar i lösen- och stämpelförordningarna torde få anmälas av chefen för finansdepartementet.»

Utskottet.

Den vid 1947 års riksdag beslutade omorganisationen av lantmäteriets distriktsorganisation har såsom departementschefen anfört aktualiserat frågan om en ny lantmäteritaxa. Med anledning därav har lantmäteristyrelsen utarbetat ett utkast till sådan taxa. Detta har genom förevarande proposition efter vissa ändringar förelagts riksdagen för godkännande i fråga om huvudprinciper samt vissa speciella frågor. I första hand torde det därvid gälla att pröva spörsmålen i vad mån lantmäteriets förrättningsverksamhet bör subventioneras av statsmedel samt särskilda statsbidrag utgå till mindre bemedlade för gäldande av taxeersättningar.

Vad först beträffar subventioneringen innefattar Kungl. Maj:ts förslag, att man med hänsyn till lantmäteriets allmännyttiga karaktär ej bör räkna med att inkomsterna av förrättningarna skola helt täcka kostnaderna därför utan en del av kostnaderna bör bestridas genom tillskott från det allmännas sida. Då behovet av sådan subventionering emellertid är olika i olika fall har Kungl. Maj:t föreslagit, att de förrättningar och uppdrag, som utföras av lantmäterioorganisationen liksom för närvarande skola uppdelas i två kategorier. I fråga om den kategori, för vilken en lägre taxenivå bör gälla (taxa A), skola avgifterna sättas till omkring 40 procent av lantmäteriets självkostnader. Vad åter angår den kategori, för vilken en högre taxenivå bör tillämpas (taxa B), har Kungl. Maj:t föreslagit att avgifterna skola i huvudsak motsvara självkostnaderna och sålunda icke innefatta någon egentlig subventionering. Till taxa B skola enligt förslaget i stort sett hänföras sådana förrättningar och uppdrag, som verkställas i städer och andra samhällen eller eljest där tätbebyggelse råder, där markvärdet i regel är så högt, att det icke kan anses oskäligt att förrättningsökanden får erlägga en ersättning, som täcker nämnda självkostnader.

En tillämpning av de nu angivna grunderna kommer att i flertalet fall medföra en icke oväsentlig höjning av de ersättningar, som för närvarande utgå enligt den provisoriska taxan.

I motionerna I: 410 och II: 499 har yrkats att, i avbidan på beslut med anledning av ett utav fastighetsbildningssakkunniga den 31 oktober 1949 framlagt förslag om förenklingar i själva förrättningsförfarandet, någon höjning utöver den provisoriska taxan icke skall äga rum.

Det torde icke råda delade meningar om att lantmäteriets förrättningsverksamhet liksom för närvarande bör subventioneras i viss utsträckning. Vid bestämmandet av graden av subventionering bör såsom departementschefen framhållit hänsyn tagas till förrättningsobjektens förmåga att själv bära kostnaderna ävensom till i vad mån förrättningarna kunna anses ur allmän synpunkt särskilt betydelsefulla. Den med ledning härav föreslagna uppdelningen av förrättningarna och uppdragen på två olika taxenivåer synes utskottet lämplig.

I fråga om subventioneringens storlek vill utskottet med anledning av motionärernas yrkande framhålla, att den nu föreliggande propositionen blott avser fastställande av vissa huvudprinciper för taxan. Eftersom dessa endast innebära, att avgifterna skola sättas i viss relation till lantmäteriets självkostnader, synes vad motionärerna anfört icke utgöra något skäl för uppskov. På grund härav och då enligt utskottets mening den av Kungl. Maj:t föreslagna subventionsgraden innebär en skäligen avvägning, förordar utskottet att förslaget i denna del godkännes av riksdagen.

Vad i övrigt föreslagits beträffande grunderna för den nya taxan föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Beträffande de nya reglerna om bidrag till förrättningskostnader biträder utskottet vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet vill därvid, särskilt med tanke på de ofta mycket betungande kostnaderna för vägförrättningar, understryka vikten av att bidragens storlek icke ovillkorligen maximeras till 75 procent av förrättningskostnaderna.

Kungl. Maj:ts i övrigt i propositionen framlagda förslag biträdas likaledes av utskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 410 och II: 499 godkänna de grunder för ny lantmäteri-taxa och nya bestämmelser om statsbidrag till kostnader för lantmäteriförrättningar m. m., som angivits i propositionen;

2) å riksstaten för budgetåret 1950/51 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.* ett förslagsanslag av 250 000 kronor;

b) till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar* ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

c) till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Stockholm den 4 maj 1950.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Jon Jonsson*, Henry Johansson, Bror Nilsson, Hjalmar Nilsson, Bertil Andersson, Isaksson och Björck*; samt

från a n d r a kammaren: herrar Andersson i Tungelsta*, Johnsson i Kastanjegården, Gustafson i Dädesjö*, Norup*, Antby, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Ahlsten, Nilsson i Varuträsk och Lindström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Isaksson* och *Hæggbloom*.
